

Otroci se igrajo vlak.

Hej, oblaki bele pare,
strašen dim in žive iskre!
Vozimo kozice stare,
sklede zvočne, nove piskre.

In po sejmih kot trgovci
robo v štant razdevamo.
Slabi časi, redki novci —
staro pesem pevamo ...

Kmet je suh in glad ga tare,
saj mu zemlja malo nese —
in meščan, ki nima pare,
se pred bedo v skrbi trese.

A gospôda, ta te lupi!
Nima toče, nima suše,
vendar, kot da je brez duše,
slabo plača vse, kar kupi.

Končno robo spet v vozove
žalostni pospravimo
pa se z upom v čase nove
dalje v svet odpravimo.

Tomislavu,

novorojenemu kraljeviču.

V mrzli zimi ni cvetic, ni rož ognjeno rdečih, in lepi nageljni pri nas še ne dehte: zares ne vemo, kam naj krenemo ponje, da bi jih splelli v težke, bogate šopke.

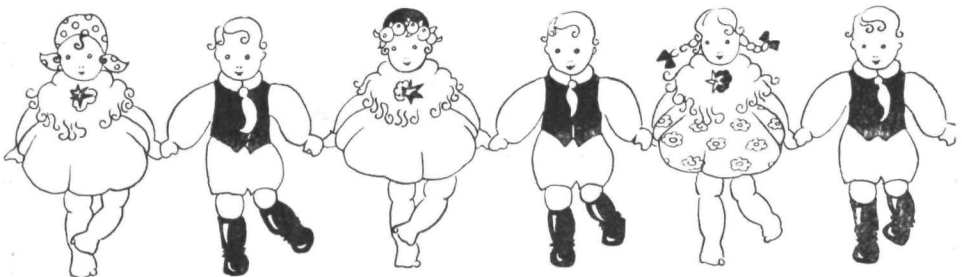
Da bi jih Tebi dali, ki si Kraljev in naš, da bi Te vsega z njimi odeli, Tomislav, našega prestolonaslednika Peterčka mali bratec!

O, naj le bo zima, mi pač ne tožimo: ali nam niso jasnine neba v očeh, in nam niso lica lepša od cvetic? Mar ne sije naših src radostna vdanost bolj rdeče kot plamen kresnih rož? Tako se, Tomislav, v duhu držimo za roke okoli Tvoje kraljevske zibeli, tako rajamo okoli Tebe ples veselja in ljubezni, se spletamo zate v žive, žive vence!

Blagoslova in sreče kliče nad Tvojo glavo topla misel slovenske mladine; rasti nam, kraljevič, razcveti se nam ob bratcu svojem Petru, da boš krepak, dober in zvest, velikim dedom, ljubeznivi mamici, svetlemu očetu in naši skupni domovini veren in vreden sin!

Rajamo ob Tvoji zibeli; liki bisernih studencev voda žubori naša pesem, in spet plane, kot gazela v solnce, zakaj visoko je zavriskalo v naših srcih veselje.

Rasti nam, rasti, Tomislav, mi smo se splekli ob Tebe in Tvoj Dom v žive, žive vence!

Esén:

Marec v gorah.

Nikoder pomladi —
 zoončkov tukaj ni,
 da bi jo oznanjali,
 le beli sneg povesod leži,
 pod njim vresje spi — —

Gledam skozi okno: meglé
 sivobebe se po dolinah valé,
 sestre megle, Gospodove hčerke ...
 Zahvaljen Gospod za sneg in meglé!

Samo pod zidom v bukovem gozdu
 med zelenim perjem beli teloh rdi — —
 Brat teloh oznanja spomlad,
 kot kelih Gospodov žari.

Opoldne solnce ga obseva
 izza belih oblakov;
 kot da smo cvet, nas pozdravi,
 za gore se sanjat odpravi.

Pozlatí gór vrhove
 bele, brezmadežne,
 cerkvice okenca,
 v snegu kmetske domove.

Fr. Ločniškar:

Novi upi.

Zima v gore leze,
 solnce jo preganja.
 Iz nezmožne jeze
 v gore se zaganja,
 v snežec kaplje meša,
 tuli, z repom vije,
 v boju ne opeša
 polna hudobije ...

Ko pa pride sveti Jurij,
 pa obupa, jo odkuri,
 pa v deželo majnik plane,
 cvetne bodo vse poljane.

Lea Fatur:

Matjažek.

7. Jaz sem begov sin.

Mahmud leti kakor vihra skozi Valjevo. Komaj da odzdravlja znancem in raji, ki se klanja begovemu sinu. V hrbet se mu zapičijo pogledi, veter nese za njim glasove, ki se mešajo v lahki udar urnih liščevih kopit:

»Poglejte begovega Mahmuda! Kaj ga je ošinilo? Danes je njegov dvanajsti rojstni dan, zato so ga vsi obdarovali. Teta iz Bosne mu je poslala sužnja, krepkega moža. Lahko je vesel! Jutri gre v Carigrad k svojemu staremu očetu. Hodil bo v visoko šolo; za Valjevo zna že preveč. Čuden dečko to: močan, moder, dober. Ves drugačen je kakor njegova dva brata po očetu, Hafis in Mustafa, ki mu nagajata in ga sovražita. A beg — kakor da ljubi bolj sinove svoje druge žene. In to od takrat — toži beginja — odkar je bil vzel dečka Mahmuda s seboj v Bosno. Prej je bil ves nor nanj. Takrat pa — so pripovedovali dečki in begovi sužnji — se je bil naučil Mahmud v Bosni kristjanskih molitev in je celo zmerjal svojo mater s Turkinjo. Od takrat ni bilo v begovi hiši do danes sužnja-kristjana, od takrat ni smel Mahmud nikamor sam, da ne bi prišel v družbo kristjanskih dečkov.

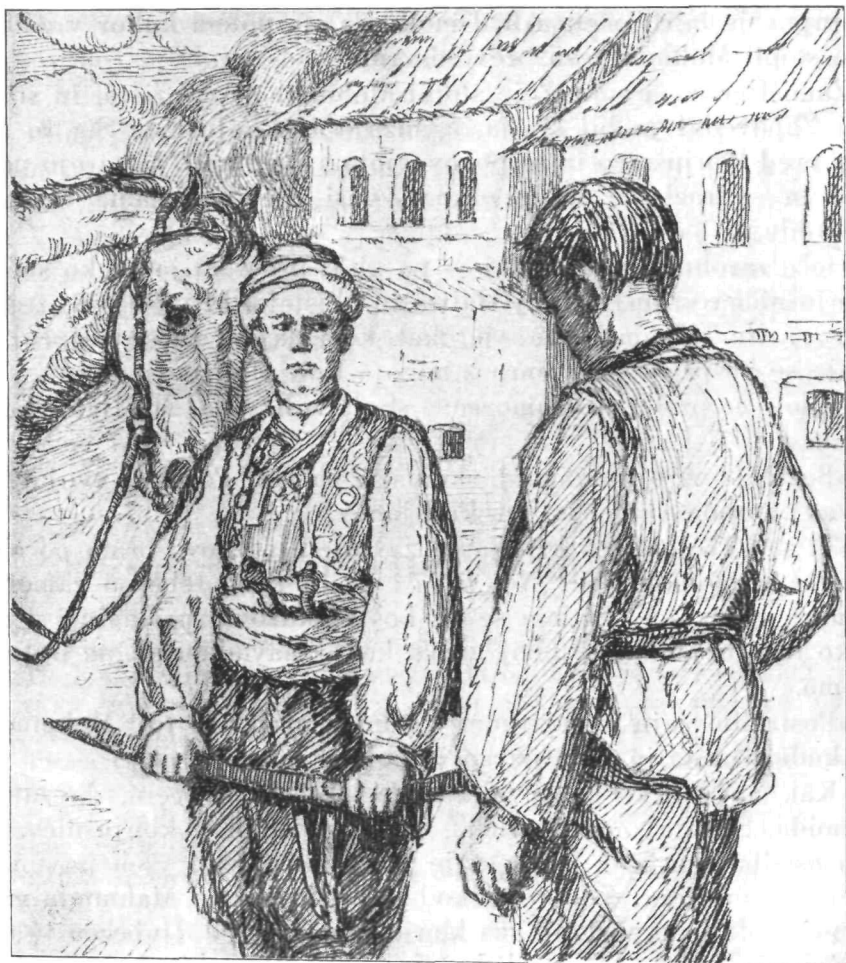
Danes pa leti sam skozi Valjevo, gotovo jim je ušel. Po slovo gre, pa ne mara, da bi ga poslušala brata. In ... kdo ve, kako bo potem s hčerko aginje, z malo Leko ... Hafis in Mustafa sta že dorasla, v par letih ju bo ženila mati. Ko se vrne Mahmud, bo lahko že drugače pri aginji.«

Kako bolijo take besede! »Hitreje, ljubček moj lisasti! Tvoj gospodar bi rad preletel ves svet. Vse bi rad vedel in znal.« Toliko je temnega v njegovi duši in v spominu ... In ta suženj! Pogled njegov in beseda ... Kaj ni ena tistih oseb, ki se mu prikazujejo v sanjah, in o katerih ne več ničesar, ko se prebudi?

Mahmud se ozre nazaj na Valjevo, pa očetov dom. Ta velika bogata hiša, polna zanikarnih sužnjev, te mošeje in kopališča se mu ne prikazujejo nikoli v sanjah. Glas muezina, ki oznanja Allahovo slavo, niti glas materin se mu ne oglašča v duši, ko spava telo. Prikazuje se mu pa mesto v zidovju in stolpih, prikazuje se mu nizka hiša, prikazuje poslopje z visokimi izrastki, nad njimi pa znamenje kristjanov. In sliši v sanjah glas kakor sladko brnenje, zmagovito bučanje, in zdi se mu, kakor da izreka nekdo: »Sveti glas božji.« Ko se prebudi, zginejo slike in umolknejo glasovi. Vprašal je že mater, kaj more to biti, in prestrašila se je:

»To je še od takrat, ko te je tako bolela glava. Bilo je to čarovniško delo. To bo minulo, ko prideš v Carigrad. Tam je mnogo svetih dervišev: moj oče bo poskrbel, da te blagoslovi kak svet mož; potem boš imel glavo čisto in dušo veselo.«

Da, ko bi ne bilo tega sužnja... Zjutraj, ko so mu čestitali, mu je povedala mati, da je dobil v dar krepkega sužnja in da ga bo le-ta

spremil v Carigrad. Potem se je najbrž vtaknil suženj Ali v to stvar. Kajti oče je rekel: »Ta suženj nam je potreben doma; tudi je bolje, da te spremlja Ali, ker je že vajen poti. V Carigradu ti pa podari stari oče sužnjeve.«

Pokazali so mu potem vsa dragocena darila, pokazali mu pa niso sužnja. Iz tega je razumel, da je suženj kristjan. Želel si je belega sužnja v hišo, kjer je vse rjavo in črno. In zdaj te skrbi, da bi ne pregovoril suženj-kristjan Mahmuda, naj prestopi k njegovi krivi

veri! Res je vse to neumno, a zdi se mu, da tiči skrivnost za tem. Zakaj stori oče vse, kar hoče suženj Ali? Mati toži, da postaja ta suženj preoblasten; drugi sužnji ne ubogajo več — nered se je vselil v hišo.

Kak pogovor sta neki imela oče in suženj Ali, ko je bil prišel poprej, da se pokloni očetu. Mahmud je slišal očetov vzdih: »Táko naključje!«

»Ne skrbi za to, beg; že uredim stvar. Glavno je, da Mahmud odpotuje,« je miril očeta Ali. Umolknila sta potem kakor v zadregi, ko je stopil Mahmud izza prevese vrat.

Zamišljen v ta zakaj? je stopil Mahmud na dvorišče. In se razjezil: Zapovedal je bil konja, a sužnja iz konjušnice Sig in Imer ležita pred konjušnico in se pogovarjata s sužnjami, ki tarejo počasi orehe in so razkrile svoje obraze, dasi njegova mama to strogo prepoveduje.

Hoče zarohneti nad sužnji — pa glej: pšice letijo preko sužnje v konjušnična vrata, in glej Hafisa in Mustafo, ki pošiljata strele iz lokov... Ne, Mahmud ne ve, nad kom naj se znese najprej. Ne oziraje se na pšice sune Imra z nogo: »Konja! Urno!«

Leno se pretegne zamorec: »Saj vidiš, da streljata begiča v vrata.«

»Begiča!« vzroji Mahmud, »kdo sem pa jaz? Počakaj, svojat lena, vse vas poprodam in si kupim kristjanov.«

»Ti sam si potuljen kristjan!« zavpijeta njegova brata po očetu. »Znaš še tiste molitvice? Ne, ti nisi najin brat, tebe so zamenjale bosanske čarovnice. In sam se ne boš razkazoval pri aginji z novo obleko in orožjem — s teboj greva kakor navadno, ali pa ostani še *ti doma*.«

»Postrelim vaju in raztrgam v solnčni prah,« se roti Mahmud, pa se zakadi v brata in jima iztrga in polomi loka.

»Kak nasilnež!« ga suvata brata. Tečeta k očetu, da zatožita Mahmuda. Sužnja tačas izgineta. Mahmud stopi v konjušnico. Sam si bo osedlal konja. V vrsti stoje plemenite živali vseh pasem, negovane in ljubljene. Kdo ve, odkod je prišla nakrat Mahmudu misel: Za konje tole lepo poslopje, za konje snaga in red, ljubezen in skrb. Kristjani pa čemijo v temnih kočah na ilnatih tleh!

Zastane v tej misli in pozabi odgovarjati konjem, ki se ozirajo nanj in ga pozdravljajo po svoje. Tačas zasliši vzdih: »Križani Jezus! Tolaži mi ženo in otroka!«

Mahmud se zdrzne: »Kdo je tam?«

Od omar za konjsko opremo se nekaj premakne. Čelne kolute držeč v rokah stopi pred Mahmuda plečat mož, močne glave, z gostimi kostanjevimi lasmi, v platneni obleki sužnje. Mahmudu postane nekam čudno. Iz oči, ki strmé vanj, lije toplota in ljubezen — nikdar

ne pogleda beg tako svojega sina. Začuden hoče vprašati: »Kdo si?« Pa ga preseneti mož z vprašanjem?

»Deček, čigav pa si?«

Glas — kaj ni iz nočnih sanj? Trese se kakor v pričakovanju... Neka obmama zvrtili Mahmudu glavo. Toda zavé se smešnosti položaja: To je njegov suženj, ki izprašuje svojega gospodarja... Ponosi se: »Jaz sem begov sin — in ti si suženj, ki ga je poslala moja teta.«

Oni je razumel. Žar v očeh mu ugasne, skloni glavo in vzdihne: »Begov sin!... Oprosti! Nisem videl obleke in orožja; videl sem samo obraz in sem mislil, da stoji pred menoj Matjažek.«

»Matjažek...« Mahmud se strese. Kaj ga ne kličejo osebe iz sanj s tem imenom? Suženj pojasni: »Matjažek je moj sin, ki so mi ga uropali Turki; bil bi ravno tvoje starosti.«

V Mahmuda udari nekaj nevidnega: Temu je bil odpeljan deček, on pa je trdil takrat, ko je prišel iz Bosne, da ni Mahmud... Jeza se dvigne v njem na sužnja, reveža, ki misli, da je sin bogatega bega iz Valjeva njegov sin. Mrko reče Mahmud:

»Osedlaj mi, suženj, onega konja!« In odhiti iz konjušnice.

(Dalje prihodnjič.)

J. E. Bogomil:

Črevljarjev sin.

Le pogledjte ga, Jožka!

Črevljarjev sin je. Zato ima pa vedno raztrgane črevlje.

Do lani ni bilo to še nič hudega. Okrog doma je lahko skakal tudi bos. Če ga je zeblo, je skočil za peč, pa se je pogrel. Ko se je pa pogrel, je spet skočil ven, pa spet na peč...

Prišla so pa leta, ko je moral Jožek v šolo. Drugi so bili lepo obuti. Jožek pa z raztrgano obutvijo.

Brž so vpili za njim poredni tovariši: »Lejte ga! Oče črevljar, fant pa v takih črevljih!«

Prišla je mokrota in je silila v obuvalo; tudi mraz je silil do nog, kjer je mogel.

Jožkov oče je bil črevljar. Pa dober črevljar. Doma je imel dovolj dela, pa je hodil še po hišah. In tako se je zgodilo, kakor se zmeraj godi: krojačevi otroci imajo raztrgano obleko, črevljarjevim otrokom gleda palec iz črevlja in kovačev konj je najslabše podkovan.

Ko je pokazal Jožek očetu svoje črevlje, je dobil odgovor: »Koliko boš pa plačal?«

»Hm!«

»No, koliko? Reci!«

»Saj nič nimam.«

»Za tak denar pa jaz ne delam.«

»Kaj bode pa v šoli rekli?«

»Kar hočejo. — Sam jih zašij!«

»Ko pa ne znam!«

»Čakaj! K meni sedi!«

Jožek se je vsedel, in oče mu je pokazal, kako se črevlji krpajo. Potem je Jožek poskusil. Počasi je šlo. Nekaterikrat je bilo vse narobe. Dobro je bilo samo to, da je imel za poskušnjo tak črevelj, ki je bil že popolnoma doslužil. Za vajo je bil dober.

Polagoma se je pa Jožek le privadil. Zakrpal si je vse črevlje. Za kos kruha pa celo svojim tovarišem. Zdaj je pa on kazal za drugimi, če so imeli raztrgane črevlje. Tudi s peči in na peč mu ni bilo treba več tolikrat skakati. Če je pa po šolskih stopnicah in veži pokalo, so vsi vedeli: »Jožek je; spet ima nanovo podšite in podkovane črevlje!«

Od takrat pa črevljarjev sin ni več nosil raztrganih črevljev.

Bistriška:

Mati.

Hišica je stala ob robu gozda. Pomlad jo je božala s svojimi sanjami, poletje jo je grelo s toplimi žarki, jesen je dihala okrog nje, in mrzla zima ji je piskala preko sten in oken ob nizka vratca in grozila. Markec — ubožec-bogatinček je ni čutil, ker je bilo v njegovem srcu gorko; ni bilo temè, ker mu je svetila prav do dna dobra duša — verna mati.

Sama, samotna je stala ta hišica pod smrekovim gozdom. Sama v bolečini, sama v lepoti. Markec je pil samo lepoto, za bolečino ni bilo prostora v njegovem srcu. Za to je skrbela njegova mati: živa luč samotne hiše, trepetajoča zvezda Markovih dni.

Očeta skoro ni poznal. Velik mož je bil, hudih oči, trdih korakov, hreščečega glasu. Kadar je bil doma, se je Markec skrival po kotičkih, presedel v gozdu in mislil na svojo dobro, dobro mater. Kadar je bil oče doma, je bila mati čudno tiha — boječa. Včasih pa moža ni bilo po cele tedne. Ž mamu sta bila sama, z dobro, verno mamu. Jedla sta sok in krompir v oblicah, a Markcu je bilo gorko v srcu in svetlo v duši. Materina ljubezen ga je čudežno grela in mu svetila...

Kakor bogata sanja je iztrepetal dan preko dišeče mlade zemlje. Med gostim smrečjem je vstajal mrak. Počasi je ovil hišico pod gozdom, objel zemljo, se dotaknil neba. Prve zlate zvezde so se tiho užgale na nebu. V hišo pojdi k materi, Markec, tam ni skrivnostnega mraka, ni dolgih, črnih senc, ni čudnih glasov noči. O, mama!

Takrat je bilo Markcu osem let. Ni ga še oskrunilo življenje s svojo grdo roko, ni mu še zasenčila žalost jasnega pogleda. Za to je skrbela mati.

Luč na mizi gori, čudne sence begajo po hiši, po sirotni sobi plava materina ljubezen in joka krvava bolečina njenega srca.

»O, mama, kako lepo je pri tebi!«

»Moj sladki, dobri Markec, lučka mojih dni. Si moj?«

»O, mama — kako ves tvoj! Glej!«

Krvava solza je padla materi v srce, dobroten obraz pa je sijal v globoki ljubezni do sirotka — bogatinčka Markca.

»Mama, povej mi lepo povest...«

Mati govori:

»V beli hišici je živela lepa deklica. Drobni palčki so ji sezidali hišico, dehteče rože so jo krasile, mehka sapa jo je čistila. Lepa deklica je pela v njej, in v deklici je živela lepa dušica. Njen je bil vrt, njena so bila polja, njen je bil gozd. Povsod je vriskal del njenega srca, pela njena lepa, lepa dušica. In solnčece! V njene globoke očke so padali njegovi žarki, in slednji žarek se je spremenil v zlat cekinček in se skrnil v njeno dušico.

Za gozdom se je svetila v solncu bela cesta. Ta cesta — lepa želja lepe deklice!

»O, da morem po tisti beli, solnčni cesti naprej! Tam na koncu je paradiz,« je prosila deklica svojo mamo.

»Oj otrok, ne sanjaj o drugi lepoti, saj jo imaš sama veliko, vso. V tvojih očeh je prižgana, v tvojem srčecu živi, v tvoji duši poje,« ji je govorila mati. In deklica je zaprla veliko željo v svoje srce, in neznana luč je zagorela v njenih očeh — hrepenenje po daljni beli cesti, hrepenenje po neznanem čudu na koncu te bele, bele ceste.

Deklica je živela, sanjala. Z vsakim dnem je rastla njena lepota in njena sladkost. V teh dneh, ko je v deklico lilo zdravje in lepota, je v njeni materi umiralo življenje, umiralo in umiralo, dokler ni umrlo.

V veselje dekličinega življenja je padla prva črna žalostna senca. —

S svojim srcem je blagosloвила grob svoje matere. »O mati, naj gre z menoj tvoja sveta molitev!«

Bela lepa cesta jo je vabila. In deklica je šla po njej. Zbogom — mati! — Pozdravljena bela, bela cesta!

Nobenega čudeža ni bilo na njej in na njenem koncu ni bilo paradiza. Samo visoko, pusto mesto je kipelo v svoji košatiji pod oblake. —

Kje si paradiz, ki ga je slutilo moje srce, želela moja duša?

»Ga ni, ga ne bo — moj otrok,« ji je odgovarjal neznan glas.

Trdo, sivo zidovje je zrlo vanjo, neprijazni, mrzli ljudje so ji delili kruh.

V pustem podstrešju sedi deklica in šiva. V njenih očeh so sanje, v srcu lepota in želje. Zunaj je noč; trda temà reže po šipah in zija skozi steklo v revno izbico. Deklica spi in sanja.

Skozi nizka vrata je stopila dolga, črna žena. Njena obleka žalostna, obraz suh in trd, njene oči dva čudna oglja. Stopila je k deklici, odpila ji je sanjo z oči in nalila v njeno srce črno bolečino. S trdimi rokami je pritisnila deklico k sebi in zarezala v njeno uho: »Moje je tvoje življenje, moje je tvoje srce. Karkoli bo zasanjalo tvoje srce, bo prebujeno z mojim dihom; karkoli boš zamislila, bo ranjeno z mojo trdo, črno roko. Ti si moja, in moje je tvoje življenje. Ime mi je: Bolečina.«

Srce mlade deklice je v sanji zajokalo, ker je videlo v sanjah svojo resnico — svoje življenje. V njeno mlado srce je padla bolešt. Hodila je ž njo. Niti za korak ni stopila v stran, niti za en sam kratek hip se ni več zasmejalo njeno srce; v njem je glodala bolešt, v duši so parali noži krvave rane.

Tako je živela deklica v bolečini. Postala je žena, a njeno z bolečino prepojeno srce se ni moglo zasmejati. Šele, ko ji je dobri Bog položil v naročje ljubega otročička — zlatega fantka, je v sladkem veselju in tihi sreči zajokalo njeno srce.

V temni noči, ko so zunaj besneli pomladni viharji in so ječala drevesa v ostri burji, so se odprla vrata v hiši, in k mladi ženi in srečni materi je prišla Bolečina. Takrat je mlada mati zajokala jok svojih sanj, svoje sreče in svojega življenja. Za čelo jo je prišla črna žena, uprla grozne oči v njo in rekla: »Tudi ta je moj!«

In glej! — Mati je iztrgala živo srce iz svojega telesa, ga položila črni ženi v roke in dejala: »Slednjo kapljo izsesaj iz njega, samo ne dotakni se s svojim strupom tega belega čela, teh zvezdnatih očk in tega mojega srca! Izsesaj slednjo kapljo, izpij moč in zdravje mojemu telesu, a pusti to mojo

sladko, tiho srečo! Ne daj, o Križani, da kane v to srce mojega srca, v to dušo moje duše kdaj črna zlokobna bolečina!«

Izpila je črna Bolečina zadnjo kapljo iz srca trepetajoče matere, Križani pa je ovil v svojo križano Ljubezen drobno srčece.

»Vse, vse je žrtvovala mati črni Bolečini, da je rešila dušo svoje duše — svojega fantka pred krvavo boleščjo.«

Markec je pogledal materi v oči in objel njeni roki: »Mama, o mama, če je to res?«

»Ja, Markec, taka je materina ljubezen! Moja duša! S teboj je Bog in moja verna ljubezen!« Tesno ga je objela.

Zunaj poje noč. Smreke pojo, mlade trave pozvanjajo, cvetovi sanjajo, skozi okna pa zro čudežne lučke, božje zvezdice, in od Boga poslan blagoslov rosi na Markca, ki spi v najgorkejši in najbogatejši posteljci — v maminem naročju. Revček-bogatinček.

Otroci! Ena sama je mati! Pazite, da vam v trdih časih ne bo bičal srca grenak spomin!

O mati, za tvoje gorje in tvoje srce moje srčne solze!

Esén:

Prvi teloh.

*V zmrzli ročki
teloh mi je prinesel otrok —
prvi teloh, rdeče nadahnjen,
v belem vencu velikih zelenih peres.*

*Jaz verujem, da iz nebes
ga dobrotna roka je v zemljo vsadila,
mu stkala bela je krila —
Stbarnik cvetk je Bog.*

L. N. Tolstoj-Jozef Gruden:

Sokol in petelin.

Gospod je imel sokola. Privadil se je svojemu gospodarju, da mu je priletel na roko, kadarkoli ga je poklical.

Gospod je imel tudi kuretino na dvorišču. — To je vodil petelin, ali samo tedaj, ako se ni nihče zmenil zanj. Kadar se mu je pa približal njegov gospodar, je zbežal in zagnal krik, kadar so se približali tudi drugi ljudje.

Tedaj je rekel sokol petelinu:

»Vi petelini ste nehvaležneži. — Jasnokazete, da ste bedaki. K svojim gospodarjem hodite samo takrat, kadar ste lačni; sicer od njih bežite. Poglej nas, kako se mi vedemo! Divji ptiči smo in močnejši ter urnejši od vas vseh, pa vendar pred ljudmi ne bežimo, ampak še na roko jim sedamo, kadarkoli nas pokličejo. Hvaležni smo jim in ne pozabimo, da nas žive!«

Petelin je pa odgovoril: »Od ljudi zato ne bežite, ker niste še nikoli videli pečenega sokola! Mi pa vidimo pečene peteline vsak čas!«

Matko Krevh:

Junak.

Veselo-resna igra v treh dejanjih.

TRETJE DEJANJE.

Pri Borovniku. Deklice primerjajo cvetice.

Jelica: Franica, rekla si, da pojdeš za Tončkom. Zakaj pa ne greš?

Franica: Saj bom šla, če bo treba, pozneje. Podnevi se pa za Tončka ni treba bati.

Slavka: Oh, jaz pa se tako bojim zanj! Kopasto skledo žgancev je pojedel! Kaj, če je med potom počil? Nikoli več ga ne bom videla!

Franica: No, če bi bil počil, bi bili slišali. — Veste, sestrice, Tonček je muhast! Bog ve, kaj je napravil z žganci! Pojedel jih gotovo ni!

Jelica: Pa bi vseeno pogledala za njim! Meni se bratec smili, ker je odšel v taki zimi od doma.

Slavka: Če bo zmrznil, bom rekla: prav mu je! Če bo pa počil, me bo strašno sram.

Franica: Grdo od tebe, da tako govoriš. Ali si njegova sestra?

Slavka: Saj ga imam rada! Oh, ti ne veš, kako se bojim, da bo počil...

Franica in Jelica: Hahaha! Počil, počil!

Franica: Saj ni kanon!

Jelica: Ali pa kak mehur! Haha!

Borovnica (od desne): Vaš poredni smeh mi ne ugaja. Kaj imate? Ali se Tonček še ni vrnil?

Franica: Ne še; ne vem, kod tako dolgo hodi.

Jelica: Volkovi so ga požrli, joj!

Slavka: Počil je od žgancev, hoj!

Borovnica: Molite, da se vrne! Ubogi revček, zakaj sem mu dovolila, da je odšel tako daleč v gozd?

Franica: Eh, mamica, saj še ni dolgo, kar je odšel. Dosedaj se še ni mogel vrniti. Do našega gozda je dobro uro in nazaj tudi toliko.

Borovnica: Čim postavite jaselce, mu idita Franica in Jelica naproti!

Jelica: Na delo, na delo! Tonček je rekel, da se bo vrnil, preden bomo me postavile jaselce.

Borovnica: Ne dajte se torej osramotiti od njega, ve, ki ste starejše nego on!

Franica: Privoščila bi mu veselje, če bi prišel prej...

Slavka: Ne, me moramo prej postaviti jaselce! Naj se jezi, zakaj je pa pojedel kopasto skledo žgancev!

Jelica: Ti in tvoji žganci! Nevoščljiva si mu jih! To je grdo!

Slavka: Nisem nevoščljiva, pač pa se bojim, da bo počil.

Borovnica: Kaj bo počil! Podvizajte se z delom! Imamo še druga opravila. (Odide na desno.)

Franica: Ubogi Tonček!

Jelica: Oh, kako se mi smili!

Slavka: Meni se tudi, meni se najbolj!

Franica: Bog ve, kako ga zebe v tej zimi! (Ihti.)

Jelica: Oh, če bi ga kaj požrlo!... (Joka.)

Slavka: Ali če bi v gozdu počil! (Joka. — Nekaj časa jokajo, nato se začno vse tri smejati.)

Franica: Čemu se pa jočemo? Tonček se vrne!

Jelica: Volkov ni, da bi ga požrli.

Slavka: Počil pa znabiti tudi ne bo, saj ima velik žledec!

Franica: Delajmo, delajmo! (Hitijo.)

Jelica: Franica, če te ni strah, pojdi ti sama Tončku naproti! Medve s Slavko bova pa postavili jaselce.

Franica: Saj res, naproti mu grem! (Gre po ogrinjačo.)

Jelica: Slavka, ti mi boš podajala cvetice, jaz bom krasila stene in desko.

Slavka: Franica naj le gre po Tončka, medve tudi znava postavljati jaselce.

Franica (se vrne): Le podvizajta se! Če bodo mama kaj vprašali po meni, jim povejta, da sem šla Tončku naproti.

Jelica in Slavka: Brez Tončka se ne smeš vrniti!

Franica: Prepričana sem, da mi pride Tonček nasproti. Pomagala mu bom nesti drevesce; seveda, če bo dovolil.

Jelica: Če se Tonček vrne, se bo strašno postavljaj!

Slavka: Še pogledal nas ne bo.

Franica: Tak bahač pa naš Tonček ni; ponosen pa bo, da je prinesel drevesce.

Jelica: Naj se baha, samo da se vrne!

Slavka: Jaz ga bom hvalila na vse pretege!

Franica: Govorimo in govorimo, Tončka pa zunaj mrazi. Takoj mu grem naproti. (Odide.)

Slavka: Jelica, ali bi ti šla sama po drevesce?

Jelica: Poleti bi šla, pozimi pa ne, ker je predebel sneg.

Slavka: Tonček se pa ni zbal snega!

Jelica: Veš, moški so vsi bolj pogumni.

Borovnica (od desne): Ali je Franica že odšla?

Jelica in Slavka: Pravkar je odšla.

Slavka: Mama, okregajte Tončka, ker tako dolgo hodi!

Borovnica: Tako? Taka sestra si? Sramuj se! On, revček, trpi mraz, sneg mu nagaja, noge ga bolijo — ti pa želiš, da bi ga še okregala? Nimam te rada! Ko se vrne Tonček, mu bom dala tople kave in bele pogače za njegov trud.

Jelica: Jaz mu bom pa spletla volnene nogavice.

Slavka: Pri domačih nalogah mu bom pa jaz pomagala.

Borovnica: Potem bo gotovo vsaka naloga napačna. — Ali imata dovolj mahu? S svečkami bosta morali letos štediti!

Jelica: Pa jih je še od lani toliko ostalo!

Borovnica: Nekaj smo jih porabile na Vseh svetnikov dan za očetov grob. Še nocoj naj ena gori za očeta.

Slavka: Tista rdeča je najbolj debela, njo prižgemo.

Jelica: Radovedna sem, kakšno drevesce bo prinesel Tonček.

Slavka: Da bi le kakšna metla ne bila!

Borovnica: Kaj veš ti! Tonček bo prinesel lepo drevesce. O tem sem prepričana, ker poznam njegovo skrbljivost. V vsem je podoben rajnemu očetu.

Jelica: Mama, kam naj pa vtaknem tele cvetice?

Borovnica: Za jaselcami jih razvrsti, pa ne pregosto. Svečke naj gorijo spredaj. Slavka, poberi cvetico! (Slavka jo pobere.)

Slavka: Kje neki hodita Tonček in Franica tako dolgo?

Jelica: Kje neki? Čez polje se vračata! (Franica se tedaj vrne.)

Franica: Tonček gre, Tonček gre!

Vse: Res? Kje pa je? (Gledajo skozi okno.)

Franica: Tam za sosedovim gozdičem jo maha.

Borovnica: Hvala Bogu, da se mu ni kaj hudega pripetilo!

Jelica (veselo): Jej, kako sem vesela!

Slavka: Pobožala ga bom.

Franica: Saj sem vedela, da je Tonček junak!

Borovnica: Junak pa, vas vse tri prekosi!

Sestre: Oho, mama! Kdo pa je starejši?

Borovnica: Starejše ste — toda šibkejše!

Jelica: Eh, naj bo močnejši, samo da nam prinese drevesce!

Slavka: Lahko je močnejši, če poje skledo žgancev!

Borovnica: Privošči mu jih, saj jih je pošteno zaslužil!

Jelica: Uh, pa bahal se bo!

Slavka (se udari po prsih, oponašajoč Tončka): Kdo sem pa jaz, ha? Tonček sem, junak, ki se ne boji ne volka ne medveda!

Jelica: Jaz sem mož — bo rekel — kdo se gre z menoj metat? Vsakega vržem, da se bo tri dni pobiral!

Borovnica: Šalo pustite! Ali ste že postavile jaselce? Vedela sem, da se bo Tonček prej vrnil z drevescem. (Zunaj ropot.)

Vse: Naš Tonček je, naš Tonček! (Tonček vstopi.)

Tonček (z okrašenim božičnim drevescem): Dober dan! (Angelček se prikaže, nato izgine.)

Vse: Bog daj, Tonček! Joj, kaj si prinesel!

Tonček: Ha, le glejte in se naglejte! (Postavi drevesce na mizo, ne da bi ga ogledal in govori): Naj mi še katera reče, da si ne upam sam v gozd! (Ko odloži sukno in cekar, pogleda drevesce, se začudi in ostrmi.)

Borovnica: Ali te zebe? Kje si pa dobil že okrašeno drevesce?

Tonček: Okrašeno drevesce, joj! Takega nisem naložil! Kdo ga je okrasil? Oh, kdo ga je? — Mama, ne hudujte se: žgance sem nesel v temle lončku beračici Jeri in še kruha ter jabolk sem ji dal navrh — ona mi je pa pomagala posekati to drevesce. Rekla je, da je že med letom mislila nanj. Naročila mi je, naj vas vse lepo pozdravim in da bo molila za nas.

Borovnica (objame Tončka): Moj zlati otrok! Kako naj se hudujem nad teboj, ko pa moram le pohvaliti tvojo dobrosrčnost! Storil si dobroto beračici Jeri, zato te je varoval angel varuh in znabiti ti je on povrnil tvojo dobroto z okrašenim drevescem. Le vedno mu bodi hvaležen! Za plačilo dobiš kos pogače in jutri potice. Čujte, ali ne boste pohvalile Tončka?

Sestre: Prekosal in prehitel nas je! In tako lepo drevesce! In že okrašeno! Jej, jej...

Franica: Ponosna sem, da imam takega bratca!

Jelica: Nogavice dobiš od mene!

Slavka: Pobožam te! (Ga poboža.) Veš, strašno sem se bala, da boš počil!

Tonček: Zakaj si se bala?

Slavka: Ker si pojedel kopasto skledo žgancev.

Tonček: Saj jih nisem pojedel! Rekel sem, da jih bom spravil pod streho, in to sem tudi storil. Nisem pa rekel, pod čigavo.

Slavka: Oh, ti si muhast! Pa da le počil nisi!

Borovnica: Tonček je moder in dober, ne muhast. Bodimo si dobri, in božje Dete nas bo blagoslavljal.

Z a s t o r.

Modrost v pregovorih domačih in tujih.

Norec.

Norec je, kdor na druge gleda, pa sebe ne vidi.

Norec je, kdor ima sebe za najbolj modrega.

Norec je, kdor na led zida.

Norec je, kdor gre dvakrat v past.

Norec je, kdor se dvakrat v isti kamen pobije.

Norec je, kdor konju na ljubo peš hodi.

Norec je, kdor dlako v jajcu išče.

Norec je, kdor s pestjo žebelj zabija.

Norec je, kdor vse pove, kar ve.

Norec je, kdor pri norcih pameti išče.

Norec je, kdor si nos odreže, če drugim ni všeč.

Norec je, kdor tihim vodam zaupa.

Norec ima srečo.

Tudi norec včasih resnico pove.

Norci in otroci govoré resnico.

Norec biti o pravem času je tudi modrost.

Kar norec zaveže, sedem modrijanov ne razveže.

Več norec lahko vpraša, ko deset modrijanov odgovori.

Vač zna en norec tajiti, ko deset modrijanov dokazati.

Norec ima v ustih, kar imajo drugi v glavi.

Norec govori, kar modrijan razmišlja.

Norec tam konča, kjer drugi začne.

Norca lastna, modrijana tuja nesreča zmodri.

Norci imajo veliko bratov.

Niso vsi norci v norišnicah.

Največji norci so učeni norci.

Reki.

Norca se delati.

Za norca koga imeti.

To ni po norcu.

Norce briti, uganjati.

V norcih kaj reči.

Po prazne norce iti.

Drobiž.

Zakaj ljubimo svoj narod?

Napisal Vitogoj Slavenko.

Naša dolžnost je torej, da ljubimo celo slovensko domovino, ves slovenski narod. In čim bolj so oddaljeni od nas in čim bolj so zatirani oni deli slovenskega naroda, ki živijo zunaj mej naše narodne države Jugoslavije, in čim bolj nam jih odtegujejo in potujčujejo, tem bolj nam morajo biti pri srcu, tem bolj se moramo zanimati zanje, tem bolj jih moramo ljubiti. Ali ne misli mati tudi najbolj na onega svojega otroka, ki je šel v tujino in se nahaja v tisočeri nevarnostih? Ta otrok jo najbolj skrbi, nanj največ misli in, premišljuje, kako bi mu pomagala.

Lepo nam opisuje in izraža ljubezen do celokupne slovenske domovine, do vsega slovenskega naroda, pesnik Gregorčič v pesmi »Naš narodni dom« (Zedinjena Slovenija). Pesem se konča s pomenljivimi verzi:

Bog živi vse Slovane
pod streho hiše ene!

III.

Pa ne le naravna pamet, marveč tudi vera nam pravi, da moramo ljubiti svoj narod in svoj materinski jezik. To dolžnost nam nalaga 4. božja zapoved: Spoštuj očeta in mater! Spoštuj pa tudi jezik, ki si ga prejel od očeta in matere! Ohrani ljubezen in zvestobo narodnosti, ki si jo prejel od očeta in matere!

Izneveriti se svojemu narodu, zatajiti svoj materinski jezik, je greh zoper 4. božjo zapoved. Je pa greh tudi zoper 8. božjo zapoved, ki nam prepoveduje lagati in po krivem pričati. Narodno odpadništvo je torej greh proti 4. in 8. božji zapovedi. Zato dober in dobro poučen katoličan ne bo nikdar zatajil svoje narodnosti in postal narodni odpadnik.

(Konec.)

Uganke, skrivalice in drugo.

1. Črkovnica.

(Miroljub.)

Del telesa, kmetško orodje, član družine, hlapec, kovina, član družine, boginja smrti, gozdna žival, voznik, ameriška država, domača žival, moško krstno ime, drobno kamenje, ptica, sobna oprava, vas na Gorenjskem.

V pravilni rešitvi boš čital tam, kjer so debele črke, lep pregovor.

Rešilci in imena rešilcev — ki se sprejemajo le tekom 10 dni po izidu lista in se objavljajo le imena onih rešilcev, ki bodo rešili vse zagonetke — v prihodnji številki.

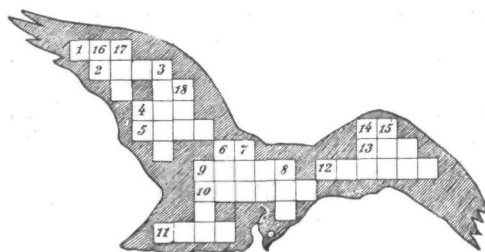
2. Črkovnica.

(Miroljub.)

Posavje (2), Komarča (2), Sodoma (2), Tomišelj (3), Kraljičin (5), Tinjan (2), Vratislava (5), Albanija (2), Zaječar (2), Prokuplje (3), Topčider (2), Turjak (2).

Vzemi iz gorenjih besed po toliko zaporednih črk, kolikor jih kaže poleg stoječa številka. Dobljene črke dajo pregovor.

3. Križaljka »Orel«.

Vodoravno: 1. domača žival; 2. gozdna ptica; 4. število; 5. prometno sredstvo; 9. breme; 10. moško krstno ime; 11. del hiše; 12. prerok; 13. kos obdelane zemlje. — Navpično: 3. moško krstno ime; 6. del hiše; 7. moško krstno ime; 8. povodna žival; 9. zmrzla voda; 14. žensko ime; 15. število; 16. del podvozi; 17. maščoba.

Rešitve 6. štev.:

1. Zvezda.

1—2 Kočevje, 1—3 Kotlina, 2—5 Emilija, 4—5 Počitek, 4—6 Pavlina, 5—6 Krivica.

2. Zvon.

Začneš pri črki, ki je ob žvengeljnu, potem pa vzameš črko na nasprotni strani, nato pa črko spodaj v vsaki vrsti in po eno črko zgoraj v vsaki vrsti itd. vedno niže oziroma vedno više. Tako dobiš:

»Večerni zvon, o mili zvon!«

3. Podobnica.

»Ako sosedova hiša gori pazi na svojo«